

KLUB NOWE PAŃSTWO

(37-700 Przemyśl, Wyb. J. Piłsudskiego 1; tel/fax: 0-16 678 71 28)

Przemyśl, kwiecień 1998

Kampania wyborcza 1998 zasady i techniki

**Materiały instruktażowe dla działaczy
samorządowych i kandydatów na radnych**

(opr. Marek Kuchciński)

PRZED WYBORAMI samorządowymi w 1998 roku

W 1998 roku głównym zadaniem polityków w Polsce będzie kampania wyborcza do samorządów.

Będzie to inna kampania od dotychczasowych. Dotąd, w 1990 i 1994 roku wybieraliśmy w wyborach powszechnych radnych gmin (miejskich i wiejskich), czyli radnych pierwszego szczebla samorządowego. Drugi szczebel, Sejmik Wojewódzki, składał się z reprezentantów oddelegowanych przez poszczególne rady gmin i miast. Nie były to więc wybory powszechne.

W tym roku wybierać będziemy przedstawicieli jednocześnie do trzech szczebli samorządów: do gmin, do powiatów i do województw. Wszystkie one będą powszechne, bezpośrednio, wolne i tajne. (W Klubie AWS są odmienne zdania na temat bezpośrednich wyborów do sejmików wojewódzkich: PC i ZChN opowiadają się za wyborami - jak dotychczas - pośrednimi).

Uprawnienia nowych samorządów będą olbrzymie. Będą dysponowały one blisko 50% podatków; ich "własnością" m. in. będzie szkolnictwo podstawowe, średnie i wyższe, służba zdrowia, urzędy pracy, ochrona środowiska, inspekcje sanitarne i służby weterynaryjne, gospodarka wodna, kultura i ochrona dóbr, pomoc społeczna, zarządzanie drogami, planowanie przestrzenne. Rząd lokalny (powiatowy) będzie miał wpływ na policję, strażę i inne służby porządkowe. Nastąpi zasadnicza decentralizacja państwa. Rząd regionalny (wojewódzki) będzie kształtował świadomość patriotyczną Polaków i wpływał na rozwój przyszłych pokoleń prowadząc politykę regionalną.

Można uznać, iż rzeczywiście, po tej reformie nastąpi poważna decentralizacja władzy w Polsce. Pytaniem otwartym pozostaje, jak owa reforma wpłynie na sprawność rządu i na bezpieczeństwo państwa.

Mieszkańcy danej gminy, powiatu, czy województwa będą uczestniczyć w rządzeniu pośrednio przez wybieranych przedstawicieli: radnych. Owych radnych wystawiają do wyborów partie polityczne, lub koalicje różnych organizacji, tworząc komitety wyborcze. I chociaż w Polsce system partyjny jest ciągle nieustabilizowany, wciąż się zmienia, to rokrocznie od 9 lat wybory odbywają się. A zadaniem polityków jest właściwe przygotowanie się do nich.

Na marginesie: oczywiście tematem na inną okazję jest rola partii politycznych w europejskich krajach demokratycznych, gdzie należą one do najważniejszych cech liberalnej demokracji. Myśląc o słabościach systemu partyjnego w Polsce mam na uwadze dwa elementy:

1/ brak równoważących się struktur politycznych, co było widoczne szczególnie za

prezydentury Lecha Wałęsy. Chodzi mi głównie o cały system konkurujących ze sobą partii i o główną zasadę demokracji tzw. uznanie prawomocności opozycji. Innymi słowy: opozycja musi istnieć, bo bez niej grozi dyktatura. Opozycja "stanowi o istocie współczesnej demokracji".

W Polsce jest trochę inaczej. Politycy niepodległościowi nie traktują grup "postkomunistycznych" jako opozycję rozumianą w powyższym znaczeniu, ale jako siły obce, o charakterze przestępczym. Świadczą o tym sejmowe projekty uchwał uznające komunizm i PZPR za przestępcze. Świadczą także podejmowane przez niektóre samorzady z przewagą prawicy uchwały potępiające ustrój komunistyczny (m. in. Kraków, Rzeszów).

Z kolei przykładem niezrozumienia (lub nieakceptowania) opozycji jako podstawowej zasady demokracji jest sytuacja wewnątrz AWS - koalicji kilkunastu partii politycznych. Bywa, iż partie mające inne zdanie w niektórych kwestiach, aniżeli politycy tworzącego się Ruchu Społecznego AWS, traktuje się jako "...zagrożenie dla jedności całej koalicji". Stawia się niejako znak równości między "konstruktywną opozycją i zdradą" tłumiąc tę pierwszą bezlitośnie (coś na wzór stosunku PPR do PPS w latach 1945-47.). Wynika to m. in. z pojmowania i uprawiania polityki wg zasady cel uświęca środki; inaczej mówiąc, z braku respektowania (może znajomości) podstawowych zasad, które muszą obowiązywać bez wyjątku wszystkich polityków i wszystkie partie, by były normami. Ich przestrzeganie zmniejszyłoby różnice pomiędzy wieloma partiami do kwestii merytorycznych (programowych). Łatwo wyobrazić sobie wielkie korzyści jakie mieliby w konsekwencji i politycy i wyborcy. O niektórych z tych zasad (virtu i prudencja) mówił w 1996 roku Ludwik Dorn w Klubie NOWE PANSTWO. Problem ten widoczny jest szczególnie w skali ogólnopolskiej, ale można dostrzec go również na lokalnym szczeblu.

2/ Brak stabilnego systemu politycznego, a więc stałych nie zmieniających się partii, odpowiedzialnych za swoich przedstawicieli w rządzie krajowym lub lokalnym. Dziś nierzadko jest inaczej, a lokalnym przykładem jest demoralizująca życie polityczne łatwość przechodzenia z partii do partii. Partie przestają się wzajemnie szanować i przestają być szanowane. Otwiera się też droga do pojmowania demokracji jako ochłokracji (rządy tłumy).

3/ Trzeci element, mechanizmy dokonywania wyboru omawiam w części II.

I

wygrać wybory

Tak może cel swój określić każda organizacja polityczna

Najważniejsze, by kandydaci danej partii byli wiarygodni i mieli poczucie odpowiedzialności politycznej.

Odpowiedzialność ważna jest nie tylko ze względu na osobę kandydata, ale także dla utrzymania autorytetu samorządu jako władzy lokalnej i radnych jako działaczy publicznych.

Jest ważna również dla utrzymania autorytetu ustroju państwa (demokracji parlamentarnej) opartego na systemie partyjnym.

1/ Dlaczego uczestniczymy w wyborach? Inaczej: czym jest dla nas polityka?

To podstawowe i na pozór trywialne pytanie jest zasadniczym. Bowiem właściwym

podejściem jest rozumienie polityki jako służby publicznej, a własności państwowej i komunalnej jako dobro wspólne?

Pogląd ten ma wielkiego konkurenta (przeciwnika). Jest nim postawa czysto liberalna traktująca politykę w kategoriach cynicznej "walki o władzę", dopuszczającej osiągnięcie celu każdym sposobem: zdradą, kłamstwem, przekupstwem (wg zasady "cel uświęca środki"). W konsekwencji owym celem staje się wyłącznie objęcie planowanych stanowisk i powiększenie prywatnych zysków.

Doświadczenie wskazuje, iż uczciwi ludzie po objęciu odpowiedzialnych stanowisk mogą popaść szybko w konflikt z prawem lub sumieniem ulegając różnym formom korupcji i wchodząc w tzw. układy. Narażają przy tym autorytet organizacji, która rekomendując danego kandydata i organizując mu kampanię wyborczą ufała, iż będzie on godnie ją reprezentował w lokalnym rządzie i dbał o dobro wspólne jak najlepiej potrafi.

Można podać przykłady, iż sytuacja w tej mierze z biegiem lat pogarsza się, jakby polityką interesowali się ludzie coraz gorszego zaciągu. W 1991 roku jeden z radnych (jednocześnie członek Zarządu) w mieście wojewódzkim stanął do przetargu i wygrał go. Automatycznie powstało podejrzenie o wykorzystanie przez radnego swej pozycji, by odpowiednio przygotować ofertę, bądź warunki przetargu. Wywołało to protesty i po interwencjach m. in. lokalnego Komitetu Obywatelskiego unieważniono przetarg, a ów radny pod presją społeczną ustąpił nawet z Zarządu Miasta.

W roku 1998 jeden z radnych (w tym samym mieście) także wygrał przetarg na lokal. Zarząd Miasta stanowiący komisję przetargową związany jest z kręgami politycznymi tegoż radnego. Automatycznie rodzi się podejrzenie o jedną z form korupcji – o korupcję polityczną, czyli rozdawanie synekur ludziom z własnego kręgu politycznego, a nie kierowanie się względami dobra publicznego. Tym bardziej, że w kręgach owego radnego uznano, że fakt ten mieści się w normach obyczaju politycznego.

Dziś kluczowym problemem staje się sformułowanie zasad uprawiania polityki, a następnie ich przestrzeganie. Wśród nich bezwzględnie powinno znaleźć się wyznaczenie wyraźnej granicy pomiędzy interesem prywatnym, a interesem całej społeczności, czyli dobrem wspólnym. Wydawałoby się, że w ciągu ostatnich 9 lat tworzenia ustroju demokratycznego w naszym kraju, że po doświadczeniach dwóch kadencji samorządu tak proste, tak podstawowe zasady życia wspólnot lokalnych są czytelne, zrozumiałe i... podstawowe jak abecadło. Jednak tak nie jest, trzeba taki elementarż właściwie od początku sformułować w postaci przyjętych do publicznej wiadomości zasad. Bez nich, w tym bez tego rozróżnienia między prywatą, a sprawami wspólnymi, polityka staje się przykrywką dla różnych klik i układów.

Innym nagannym przykładem jest wpływ "lobby bazarowego", czyli agentów targowisk będących własnością danej gminy. Problem ten występuje w wielu miastach Polski. Często bywa, iż podczas Sesji radni w większości głosują według życzenia i interesów dzierżawców tychże bazarów, a nie według interesu gminy, czyli dobra wspólnego.

Ten przykład jest ponadto przykładem na inny, także patologiczny obszar życia publicznego: na kręgi gospodarcze. Bowiem jeżeli dopuścimy, aby kręgi gospodarcze skutecznie "przekupywały" radnych i ci głosowali zgodnie z życzeniem owych kręgów, to mamy lokalną powtórkę z największych, znanych w Polsce afer na styku biznesu i polityki. (typu "afery żelatynowa").

Można podać przykłady innych lobby: komunalne przedsiębiorstwa, poprzez swoich pracowników, radnych w danym mieście, nie dopuszczają do zmniejszenia swoich wpływów na lokalnym rynku utrzymując monopol w danej dziedzinie, lub "bojkotując" realizację programu wyborczego (np. uwłaszczenie lokatorów mieszkań komunalnych).

2/ Co chcemy zmienić czyli dobrze i czytelnie sformułowanie programu jest drugim ważnym zagadnieniem. Musimy wiedzieć czego chcemy, musimy jak najlepiej swoje cele przekazać społeczności lokalnej.

Dobro wspólne jest inaczej mówiąc wyraźnie sformułowanym programem rozwoju gminy, powiatu, regionu, lub państwa.

Jak należy go formułować? Pracę nad programem najlepiej rozłożyć na kilka etapów.

W pierwszym ów program powinien ujmować (opisywać) jak najwięcej dziedzin życia publicznego w jednej wielkiej strategii rozwoju danego regionu czy powiatu. Całościowe ujmowanie zagadnienia najlepiej ukazuje czy plan służy rozwojowi społecznemu i nie dopuszcza do gospodarczej stagnacji czy upadku. Czy pozwala dotrzymać kroku innym w wielkiej i ciągłej rywalizacji. Na tym etapie konieczne jest zbieranie wszelkich projektów i propozycji rozwiązań całościowych i częściowych z poszczególnych zagadnień.

Drugim etapem jest analiza, inaczej mówiąc staranne opracowanie kosztorysów dla poszczególnych projektów aby odrzucić te, które będą niemożliwe do realizacji w planowanych wydatkach publicznych. Tu trzeba pamiętać o podstawowej zasadzie: im lepiej program będzie opracowany, tym większy będzie sukces wyborczy. Taki program nawet w szczegółach powinien odzwierciedlać poglądy polityczne ugrupowania i priorytety.

Trzecim etapem powinno być określenie czasu i trudności jakie trzeba przezwyciężyć. To sprawa szczególnie ważna dla uświadomienia społecznościom lokalnym faktu, iż jeśli zdecydują się poprzeć program, muszą zdawać sobie sprawę z rozmaitych trudności i wyrzeczeń. Inaczej mówiąc: niezwykle ważna jest forma promocji poglądów i programów.

Powyższe kryteria oznaczają, iż każda odpowiedzialna siła polityczna dążąca do przejęcia władzy na danym obszarze musi mieć w swym zapleczu grupę stale pracujących ekspertów i doradców – tzw. gabinet cieni. Obecny stan polskiej polityki lokalnej rodzi poważne obawy czy ta oczywistość jest zrozumiała.

Można podać wiele przykładów braku umiejętności w tym względzie. W 1994 roku doszło w Przemyślu do powstania dużej koalicji Przymierze-Forum. Wybrano wspólny Zarząd Miasta, przewodniczących Rady Miejskiej i Komisji problemowych. Podzielono stanowiska,

jednak zabrakło sił, by opracować wspólnie program rozwoju Przemysła.

Zabrakło sił, to nie znaczy, że w gronie koalicjantów zabrakło ekspertów i ludzi z polityczną umiejętnością spojrzenia ogólnego na wszystkie dziedziny życia w mieście czy w regionie. Ale zabrakło sił, ponieważ część radnych odbijała do Zarządu Miasta (własnego ZM!) jak piłeczkę pingpongową odpowiedzialność za to kto program taki ma opracować. W konsekwencji po kilku miesiącach zaczęto podejmować decyzje finansowe, gospodarcze, zaczęto dzielić budżet wg interesu poszczególnych grup radnych, a nie wg kierunków wyznaczonych w programach wyborczych.

Jest to choroba powszechna samorządów w Polsce i Przemysł nie jest tu wyjątkiem. Więcej, fakt zauważania tego problemu może wskazywać - paradoksalnie - dużo większą przejrzystość polityki w Przemysłu, aniżeli w innych gminach.

Taki sposób uprawiania polityki prowadzi do korupcji i utraty kontroli nad Urzędem gminy. Przyzwala się, by Zarząd gminy podporządkowywał sobie poszczególnych radnych (grupy radnych) lub ulegał ich naciskom załatwiając im konkretne sprawy. Jest to forma klientelizacji reprezentantów społeczności wobec urzędników. Radnych sprowadza się do instrumentu wykorzystywanego często sprzecznie z interesem gminy i z programem wyborczym owych radnych. Oto kilka przykładów ilustrujących podobne zachowania. Radnemu (lub jego rodzinie, znajomym) obiecuje się remont ulicy, kamienicy, pomoc w szybkim scaleniu gruntu, pieniądze dla organizacji z nim związanej, zorganizowanie koncertu, złożenie zamówienia na projekt lub dokumentację, sprzedaż garażu lub działki czy innej nieruchomości, dzierżawę lokalu, wygranie przetargu, pozwolenie na handel alkoholem... A przede wszystkim dostęp do informacji. Często są to sumy niewielkie, ale czasem bardzo duże. I po "ubiciu" takiego "interesu" ów radny wiąże się z zarządem gminy i głosuje jak życzy sobie ów zarząd (jest to tzw. układ wzajemnego trzymania). W takiej sytuacji zarząd, aby posiadać większość Rady po swojej stronie nie musi już być lojalnym wobec organizacji, które rekomendowały członków Zarządu. Ale w zamian musi podjąć co najmniej kilkanaście zobowiązań uzależniając się jednocześnie od tych grup interesu. Z biegiem czasu apetyty rosną...

3/ Kto ma nas reprezentować publicznie, by cele te realizować?

Partie polityczne muszą znaleźć ludzi odpowiedzialnych, odpornych na różne formy korupcji i wiarygodnych, by wobec wyborców byli słowni i nie kompromitowali rodzimych organizacji. Mówiąc wprost: w przyszłych samorządach, z tak szerokimi uprawnieniami, muszą znaleźć się ludzie odporni na wszelkiego rodzaju naciski ze strony zarządów miast, gmin, powiatów, sejmików; naciski towarzyskie, rodzinne, itp.

Dlatego też politycy lokalni, owi wybierani w powszechnych wyborach radni samorządowi muszą być kompetentni, dobrze znać problematykę swojej gminy czy powiatu,

by nie stać się zakładnikami urzędu czy "układu". Muszą również wykazać się podstawowymi zasadami kultury politycznej.

Najlepiej wskazywać osoby, które potrafią opracować jakąś część programów wyborczych i programów rozwoju danej gminy czy powiatu. A jednocześnie ludzi, którzy mają na tyle woli politycznej, że potrafią narzucić swoje zdanie urzędnikom i wyegzekwować jego wykonanie. I oczywiście ludzi, którzy wcześniej sprawdzili się w trudnych sytuacjach.

Dlatego też tak niezwykle ważną rzeczą jest, by każde ugrupowanie polityczne miało rozwinięte swoje elity, potencjał intelektualny mogący sprostać z jednej strony w rywalizacji wyborczej innym partiom, a z drugiej chronić własną przed dominacją biurokracji.

4/ Jak to zrobić?

! Po pierwsze, partie polityczne muszą ciągle prowadzić różne formy edukacji politycznej własnych środowisk. Muszą ciągle analizować i aktualizować własny program. Muszą przygotować zmiany tych przepisów prawa lokalnego, które nie są wystarczająco jasne i jednoznaczne, pozwalając na wykorzystywanie luk do tzw. obchodzenia prawa. Partie muszą wyczulać świadomość społeczną na różnorodne mechanizmy korupcyjne. Muszą dbać o autorytet rządu lokalnego poprzez kontrolę władz i dbanie o przejrzystość finansową rządu.

! Po drugie, muszą przygotować się do jak najskuteczniejszego przeprowadzenia kampanii.
O tym w części II.

II

Aby wygrać wybory potrzebne są trzy rzeczy:
czas, ludzie, pieniądze.

Można to osiągnąć poprzez:

- 1/ rozbudowę struktur członkowskich,
- 2/ zdobycie funduszy,
- 3/ skuteczny kontakt z wyborcami,
- 4/ ciągłą kampanię wyborczą.

ROZBUDOWA STRUKTUR

Członkowie oznaczają:

* **pieniądze:** im więcej ludzi pozyskamy do swej organizacji, tym więcej otrzymamy pieniędzy ze składek i darowizn;

* **talenty:** nowi członkowie mogą być kandydatami na radnych czy funkcyjnych w

partii, albo mogą posiadać inne przydatne talenty;

* **głosy wyborcze:** im więcej członków tym większe szanse wyborcze.

ZDOBYCIE FUNDUSZY

Fundusze są niezbędne do osiągnięcia sukcesu w kampanii wyborczej.

Skąd można otrzymać pieniądze?

- * Ze składek członkowskich,
- * z imprez dochodowych,
- * od lokalnych przedsiębiorców i zakładów,
- * ze specjalnych apeli,
- * z darowizn.

Na poziomie lokalnym jest wiele sposobów zdobywania funduszy. Ogólną zasadą jest: im bardziej osobisty będzie Twój kontakt i apel o pieniądze - tym większy osiągniesz sukces. Pojedynczo trudno docierać do większej grupy ludzi. Organizacji jest łatwiej. Jednak dotąd było tak, iż główny ciężar finansowania kampanii ponosili sami kandydaci.

Do sprawdzonych technik zdobywania funduszy należą:

- * osobisty kontakt (technika "twarzą w twarz");
- * organizowanie płatnych kolacji, koktajlów lub innych spotkań na imienne zaproszenia;
- * wyprzedaż ciast. Ta technika sprawdza się najlepiej przy organizowaniu jakiejś dużej imprezy (gry sportowe, targi);
- * zebrania, odczyty, dyskusje panelowe z udziałem większej liczby ludzi. Należy pamiętać o biletach wstępu, materiałach reklamowych i liście obecności;
- * aukcje organizowane osobno, albo podczas kolacji lub innego przyjęcia;
- * opodatkowanie się samych kandydatów.

SKUTECZNY KONTAKT

Z WYBORCAMI

Jest to kluczowy element udanej kampanii.

Partie polityczne nie są, a przynajmniej nie powinny być, organizacjami tajnymi, istniejącymi samotnie celem przyniesienia korzyści wyłącznie członkom tychże partii. W interesie danej partii leży zdobycie poparcia dla jej założeń i polityki wśród milionów ludzi.

Dlatego oddziały wojewódzkie, a szczególnie koła (ogniwa) organizacji mają do spełnienia ważne zadanie: nieustanny kontakt z mieszkańcami i przekazywanie im informacji o własnej pracy. Szczególnie tym, od których oczekują poparcia.

Przykłady różnych środków komunikacji:

- * biuletyn informacyjny (lokalna gazeta);
- * kontakty prasowe, publikacje prasowe, zdjęcia,

- * listy do redakcji,
- * listy do wybranych grup wyborców (np. mieszkańcy danej dzielnicy, przedsiębiorstwa, organizacji, grupa zawodowa);
- * listy z życzeniami np. świątecznymi, zaproszenia na spotkania, opinie na dany ważny temat społeczny (polityczny), stanowisko, apel, etc.
- * udział telefoniczny w audycjach radiowych i telewizyjnych,
- * ogłoszenia i plakaty,
- * ulotki, foldery, etc.

KAMPANIA WYBORCZA

Kampania wyborcza ciągle trwa. Rozpoczęła się tuż po wyborach dotychczasowych władz samorządowych.

1/ Plan należy stworzyć niezwłocznie, zanim zostaną ustalone terminy wyborcze.

Wcześniej należałoby dokonać podziału terytoriów na ważne, gdzie istnieje szansa zwycięstwa i słabe. Do mocnych skierować siły i środki, słabe wspierać w zależności od ważności.

Należałoby przede wszystkim ustalić listę gmin strategicznych (np. obecne i przyszłe stolice województw) i tam skierować uwagę. Trzeba jednak przeanalizować szanse wyborcze danej partii w stolicach województw likwidowanych (do kogo mieszkańcy będą kierować pretensje - dotyczy AWS i UW) oraz w stolicach województw nowych (komu będą zawdzięczać nobilitację - dotyczy UW i SLD).

Jednym z działań wspierających w wybranych ośrodkach powinny być przyjazdy ministrów, posłów, senatorów i znanych polityków danej organizacji. Mogą oni bowiem oddziaływać na konkretne środowiska (prawników, przyrodników, transportowców).

W przypadku województwa przemyskiego ważną rolę pełnić będą posłowie i senatorowie. Sprawą najpilniejszą jest organizowanie im spotkań w poszczególnych gminach i dzielnicach miasta, i z poszczególnymi środowiskami (np. w szkołach).

2/ Jak planować?

Całą pracę najlepiej podzielić na trzy etapy.

- a/ Przygotowanie (analizę),
- b/ Planowanie,
- c/ Organizowanie w tym kampanię właściwą.

Przygotowanie

W pierwszej kolejności należy stworzyć wiarygodną bazę informacyjną. Pomoże ona zrozumieć potrzeby

kampanii, zanim rozpoczniemy jej planowanie.

Na tym etapie niezbędnymi czynnościami są: badania, ankiety, sformułowanie głównych haseł politycznych, dokładne określenie grupy (grup) wyborców, do których nasz program polityczny będzie kierowany.

Należy odpowiedzieć na dwa pytania:

1/ Jaki mamy system wyborczy? Jaką ordynację wyborczą? Do gmin, do powiatów i do województw.

2/ W jakich okręgach wyborczych będziemy działać?

Sejm rozważa dwa główne projekty ordynacji:

1/ AWS: większościowo-proporcjonalny;

2/ UW: proporcjonalny z 3% progiem;

dla gmin:

* według AWS: okręgi 1 mandatowe (do 40 000 mieszk.) oraz 15 podpisów poparcia;
powyżej 40 000 okręgi wielomandatowe oraz 150 podpisów;

* wg UW: okręgi jednomand. do 20 000 i 25 podpisów;
powyżej 20 000: wielomandatowe i 100 podpisów;

dla powiatów (okręgami są gminy):

* wg AWS: 50% radnych w okr. jednomandatowych i 50 podpisów;
50% w okr. wielomandatowych (5-15 radnych) i 150 podpisów;

* wg UW: okręgi wielomandatowe (8-15 radnych) z 3% progiem i 100 podpisów;

dla województwa (okręgami są powiaty):

* wg AWS: 50% w okręgach jednomandatowych - 150 podpisów;
50% w okręgach wielomandatowych (po 5-10 radnych) - 500 podpisów;

* wg UW: okręgi wielomandatowe (po 8-15 radnych), 3% próg - 300 podpisów.

Co trzeba wiedzieć ponadto:

* wg AWS wyborca może poprzeć podpisem tylko 1 listę;

wg UW wyborca może popierać wiele list;

* kandydaci muszą być zameldowani w okręgach wyborczych skąd kandydują;

* Ustalanie wyników wyborów w okręgach wielomandatowych:

wg AWS: dzielenie sumy głosów kolejno przez 1/2/3/4... (preferencje dla dużych);

wg UW: dzielenie przez 1,4/3/5/7... (preferencje dla średnich partii);

* Ile głosów trzeba uzyskać, aby wygrać?

w 1994 roku: pełna lista i ok. 200 głosów do Rady Miasta Przemyśla.

Prawidłowo przeprowadzona na danym obszarze analiza powinna obejmować:

1/ Analizę struktury socjalnej wyborców. Inaczej:

Kim są wyborcy?

Ile zarabiają, wiek, wykształcenie, pochodzenie, zawód, wyznanie. Na jakim terenie mieszkają (miejskie, rolnicze, z dużymi tradycjami, repatrianci).

Przykłady grup społecznych:

- **Decydenci:** osoby pełniące funkcje kierownicze w administracji, samorządach, przedsiębiorstwach, instytucjach, organizacjach pozarządowych;
- **Autorytety środowiskowe;**
- **Prywatni przedsiębiorcy.**
- **Mieszkańcy** danej wioski, osiedla lub dzielnicy (np. Stare Miasto, centrum, nowe bloki), lokatorzy kamienic czynszowych, właściciele kamienic prywatnych, działkowcy, młodzież, bezrobotni, pracownicy zakładów państwowych, pracownicy przedsiębiorstw komunalnych (prywatyzujących się lub zakładów budżetowych), ludzie kultury i sztuki.).

Przykład 1: W Białymstoku znaczna liczba mieszkańców utrzymuje się z handlu bazarowego. Obecnie mają problemy z pracą ze względu na obostrzenia celne.

Przykład 2: niektóre partie polityczne walczą o wzrost bezpieczeństwa w Polsce. W wielu miastach organizowane są marsze przeciw przemocy. W Szczecinie powołano cywilne organizacje samoobrony. W Radomiu wprowadzono "godzinę policyjną" dla małoletnich.

Dobrym przykładem wyodrębnionej grupy mogą być miasta, w których mieszkańcy wykupili mieszkania komunalne na własność po cenach ulgowych (np. Kraków, Gdynia, Przemyśl, Gorzów Wlkp., Wrocław).

Przykład 3: w Przemyślu na ok. 4 000 mieszkań komunalnych sprzedano w latach 1995-97 blisko 700. Jest to rezultat realizacji jednego z punktów programu wyborczego koalicji centroprawicowej.

2/ Analizę politycznych preferencji mieszkańców.

Do tego powinny służyć:

- a/ sondaże opinii publicznej (co najmniej dwa na cały okres kampanii). Mogą to być dwa rodzaje badań: jeden dotyczący wizerunku władz danego terytorium (kraju, województwa, gminy), drugi może dotyczyć ważnych problemów krajowych i lokalnych.
- b/ analiza wyników wyborów lokalnych w 1990 i 1994 roku, plus aktualne sondaże ogólnopolskie.

3/ Spis i analizę głównych problemów w danej gminie (powiecie, województwie).

Należy je uporządkować według ważności dla danej grupy wyborców.

4/ Spis i analizę organizacji i partii politycznych.

Należy opisać ich pozycję, wpływy i wykaz osób w nich działających.

5/ Analizę sił ugrupowań, z którymi partia będzie ewentualnie tworzyć koalicję wyborczą.

Należy zebrać:

- a/ informacji o liczbie członków poszczególnych partii,
- b/ informacji o liczbie osób zaangażowanych w dotychczasowe kampanie wyborcze,

- c/ opis wielkości struktur danych partii (w gminach, lokale,)
- d/ ocenę wpływów danej organizacji w terenie,
- e/ ocenę dostępu do mediów,
- f/ ocenę możliwości finansowych i lokale do wykorzystania,
- g/ ocenę możliwości pracy merytorycznej (czy partia posiada program lokalny, zespoły doradców i ekspertów).

6/ Analizę kandydatów własnych i przeciwnika.

Według załącznika "Wskazówki dotyczące wyboru kandydatów" (część III).

Z doświadczeń wynika, że jedną z najważniejszych kwestii jest właściwy dobór kandydatów i ich przygotowanie. Wyselekcjonowane osoby muszą przebyć cykl szkoleń samorządowych i politycznych.

7/ Analizę budżetu przeznaczzonego na kampanię.

8/ Analizę przebiegu przyszłej kampanii.

Przed rozpoczęciem kampanii należy przygotować:

- 1/ listę osób, które można będzie wykorzystać podczas kampanii,
- 2/ listę miejsc, gdzie będziemy organizować kampanię,
- 3/ siedziby sztabów wyborczych, skład sekretariatów,
- 4/ listę miejsc, gdzie można spotkać duże grupy ludzi oraz czas w jakim można ich tam zastać (stacje kolejowe, dworce autobusowe, targowiska, centra handlowe, szkoły, stadiony),
- 5/ listę imprez masowych podczas kampanii (miejsce i czas: koncertów, wystaw, imprez kulturalnych, sportowych, dożynek, uroczystości, świąt),
- 6/ listę zasobów technicznych i osób mogących je udostępnić (samochody, poligrafia, sprzęt audio-tele),
- 7/ listę miejsc do rozprowadzania materiałów reklamowych i wieszania plakatów,
- 8/ listę organizacji i stowarzyszeń, ich przewodniczących i zarządów,
- 9/ listę mediów,
- 10/ listę rzeczy, które można będzie otrzymać z centrali,
- 11/ listę pytań, które ludzie najczęściej zadają, problemów, z którymi się stykają i odpowiedzi jakich należy udzielać. Partie obecnie rządzące w danej gminie muszą wyjaśnić co i dlaczego zrobiły oraz czego i z jakiego powodu się nie udało zrobić.
- 12/ listę proponowanych haseł i sloganów wyborczych.

Po wykonaniu powyższych zadań można będzie przystąpić do opracowania realnego planu kampanii wyborczej.

Przemyśl, kwiecień 1998

opr. Marek Kuchciński

III

WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE WYBORU KANDYDATÓW

1. ŻYCIORYS - PRZESZŁOŚĆ

Potwierdzenie podstawowych informacji:

- Wykształcenie;
- drogi kariery i historia wykonywania zawodu;
- doświadczenie pracy w służbach publicznych; (pracownik biura, etatowy w partii);
- miejsce urodzenia;
- obecne miejsce zamieszkania;
- wyjątkowe odznaczenia i szczególne wyróżnienia;
- W jakich konkretnych dziedzinach polityki jesteś ekspertem
- Jakimi problemami dotyczącymi spraw obywatelskich - publicznych mógłbyś się zajmować jako ekspert

2. JAKOŚĆ KANDYDATA

- Dlaczego chcesz być członkiem parlamentu, rady...itp?
- Dlaczego ludzie powinni cię poprzeć?
- Co chcesz osiągnąć gdy zostaniesz wybrany?
- Jakie są priorytety w twojej polityce?
- Dlaczego zakwalifikowano Cię do wykonywania tej pracy?
- Jakie mocne punkty wnosisz swoją osobą do naszego "bloku" jako kandydat?

- Jakie słabe strony czy zobowiązania wnosisz jako kandydat?
(musisz coś odpowiedzieć na to pytanie - każdy ma jakąś słabą stronę - dokładnie zbadaj szczegóły jeśli jest to konieczne.)

- Czy kiedykolwiek miałeś jakieś kłopoty, ataki na twoją osobę, związane z twoimi słabościami w przeszłości - czy to politycznej czy w miejscu zatrudnienia? Jeśli tak, w jaki sposób na nie odpowiedziałeś?

- Czy jesteś w stanie odpowiedzieć zwięźle, w paru słowach, dlaczego ludzie ciebie popierają podczas kampanii? Czy jesteś dobrym mówcą publicznym? Czy miałeś kiedykolwiek doświadczenie współpracy z mediami typu TV czy radio?

3. KORZYŚCI DLA PARTII.

Dlaczego chcesz być naszym kandydatem? (szukaj zwięzłych i bardzo bezpośrednich odpowiedzi)

Jakie grupy wyborców możesz wskazać, które mogłyby popierać naszą partię? Związki? Biznes? Środowiska artystyczne? Muzycy? Wojskowi...itd?

4. DAWNA PRZYNALEŻNOŚĆ DO ORGANIZACJI/ OBECNE ZOBOWIĄZANIA.

- * Z jakimi politycznymi liderami byłeś związany w przeszłości?
- * Jak wyglądało twoje zaangażowanie w funkcjonowaniu lokalnych oddziałów partii w przeszłości?
- * Czy istnieją informacje na temat podjętych zobowiązań na rzecz działania dla demokracji, nowego porządku?
- * Lojalność wobec obecnych liderów politycznych: poparcie i krytyka pojedynczych osób - polityków i polityki w ogólności.

5. INFORMACJE DOTYCZĄCE SPRAW PUBLICZNYCH.

- * Stanowisko w określonych sprawach;
- * Sposób głosowania na różne, szczegółowe tematy;
- * Artykuły pisane na temat konkretnych punktów widzenia;
- * Przemówienia "na temat", zajmowanie stanowiska;

6. PRZYSZLE ASPIRACJE:

- * Biuro polityczne postawione wysoko w hierarchii partii;
- * Ministerstwa rządzące, urzędnicy;
- * Biznes, przemysł, uniwersytet?

Gotowość na publiczne badanie i obserwowanie sytuacji osobistej i finansowej, dokumentacja.